

Posudek školitele k diplomové práci Tomáše Anděla: Analýza prostorových procesů: příklad šíření penzijního připojištění v České republice.

Předložená DP má 84 stran textu, následují 3 strany použité literatury a 4 strany příloh.

Cílem práce je analýza stavu a vývoje územního rozšíření penzijního připojištění v ČR. Jedná se o téma, které může přinést důležité informace jak samotným institucím poskytujícím produkt penzijního připojištění, tak pro stále odkládanou reformu penzijního systému v ČR. Práce má logickou strukturu. Autor nejdříve popisuje a diskutuje teoretické zázemí, na jehož pozadí následně zpracovává empirickou část. Poněkud omezený prostor je věnován metodickému postupu.

V rámci teoretické části lze mít výhrady k její struktuře. Neúměrně větší prostor je věnován problematice difúze inovace, která představuje jen velmi široký kontext ke studovanému problému. Mnohem bližším tématům – asymetrické informaci a defenzivnímu finančnímu chování – je věnována podstatně menší pozornost. Skutečný význam teorie difúze inovace ve vztahu k analyzovanému problému se poněkud ztrácí v popisu jednotlivých výsledků dosažených různými autory, kteří se difúzí inovace zabývají nebo zabývali.

V úvodu práce autor stanovuje čtyři hypotézy, které doplňuje stručným vysvětlením předpokladů, na kterých jsou postaveny. Uvedené hypotézy i jejich vysvětlení jsou relevantní. Autorovi se podařilo získat poměrně unikátní datový soubor, který postihuje podstatnou část trhu penzijního připojištění v ČR. Dotčené instituce disponují rozsáhlou prodejní sítí, která pokrývá celou ČR, což umožňuje získaná data použít pro výše uvedenou analýzu.

Vzhledem k unikátnosti dat je určitým zklamáním výběr použitých metod. Jedná se pouze o popisné a jednoduché statistické metody, což však lze do určité míry akceptovat. Téma práce je nové a prvním krokem ve studiu nového tématu je určité zjištění/popis situace. Významným faktorem územního rozšíření penzijního připojištění je řada dílčích aspektů vztahujících se k samotnému procesu tvorby, marketingu a prodeje produktu. Tyto institucionální faktory je třeba před aplikací složitějších metod podrobně prozkoumat. Jejich vliv v dílčích regionech může být natolik silný, že náročnější metody by bez znalosti jejich vlivu přinesly patrně těžko interpretovatelné výsledky.

Nedostatkem práce je však skutečnost, že ani použité jednoduché metody nejsou použity adekvátně. Např. u korelačního koeficientu není uvedena signifikace. Samotná hodnota korelačního koeficientu je při hodnocení souborů s různou četností zavádějící. Mapky v obrázcích nemají vždy shodné kategorie, což snižuje jejich použitelnost pro časové srovnání. V tabulce č. 6 (str. 65) je patrně použit lokalizační koeficient, což se však čtenář z metodické kapitoly ani z textu nedozví. Navíc je v dané tabulce patrně špatná hlavička – evidentně se nejedná o podíl ukončených smluv. Ten je vyjádřen až v tabulce 7 na straně 68.

Výsledky empirické části jsou cenné zejména pro relativní „nedostupnost“ použitých dat. Nicméně jedná se o výsledky hrubé, které poskytují pouze základní informaci. Přesto mohou sloužit jako zajímavé východisko pro další zpřesňující studie. Mimořádně cenná jsou dle názoru školitele zjištění týkající se role nastavení samotného procesu prodeje produktu penzijního připojištění (např. nastavení prodejních provizí apod.) Tato zjištění jsou mimo jiné výsledkem velmi dobré orientace autora v problematice penzijního připojištění a poskytování finančních služeb.

Z formálního hlediska lze za určitý nedostatek považovat místy poměrně těžkopádné vyjadřování a v případě několika tabulek a obrázků jejich nedotažené zpracování, kdy se např. nedozvíme v jakých jednotkách jsou vyjádřeny uvedené kategorie (např. obr. 10 – str. 67).

Tomáš Anděl předložil zajímavou DP, ve které prezentuje doposud neznámé aspekty penzijního připojištění v ČR, k čemuž využívá poměrně vzácného datového souboru. Dále je třeba ocenit velmi dobrou orientaci autora v problematice penzijního připojištění. Forma zpracování a použité metody však vykazují jisté nedostatky, které poněkud kazí celkový přínos a dojem práce. Navzdory těmto nedostatkům však doporučuji předloženou DP k obhájení.

V Praze 21. 9. 2006

Mgr. Pavel Csank

